

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "СТОЮ ШИШКОВ" – ГР. СМОЛЯН

п.к 4762, гр. Смолян ул. "Кирил Маджаров" №57, тел.факс 0703/86100, e-mail: ois_shishkov_sm

Утвърждавам:

директор

/ Заповед № РД 22/11.04.2025

ПРОГРАМА

ЗА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО

И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

на ОУ "Стою Шишков" - гр. Смолян

за учебната 2025/2026 година

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата политика определя конкретните подходи и начини на организация на вътрешните проеси и дейности за подкрепа и осъществяване на гражданското, екологичното и интеркултурното образование в училище. Училището като част от институционалните и организационните елементи за поддържане на приемственост и за развитие на обществото, има своето специално място по отношение на създаването и прилагането на политики за насърчаване на всеки човек за опазването на природата и живота и здравето- своя и на околните деца и ученици.

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са взаимосвързани и формират интердисциплинарен комплекс, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности и на компетентности, свързани със здравето и поддържането на устойчива колна среда.

Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното даване на кърма, благоприятстващо здравето.

Екологичното образование е насочено към разбиране на ролята и отговорностите на отделния гражданин за устойчиво развитие и към формиране на практически умения за водене на устойчив начин на живот.

Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращи позитивно отношение към разнообразието във всички области а човешкия живот, както и умения и агласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

При изготвянето на политиката се отчитат изискванията на:
Закон за предучилищното и училищното образование
Закон за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование
Стратегия за развитие на ОУ „ СТОЮ ПИШКОВ“ - гр. Смолян за периода 2025- 2028г.
Равилник за устройството и дейността на училището

ПРОК НА ДЕЙСТВИЕ

Бастоящата политика е дългосрочна: за период до 4 години. Подлежи на изменение, допълнение и актуализация при промяна на нормативните актове вътрешноинституционалните документи в срок до 15 дни от настъпване на промяната.

ЦЕЛИ

Юдени цели на политика за подкрепа на гражданското, здравето, екологичното и интеркултурното образование са:

1. Изграждане на автономна и активна личност, която:

- разбира и отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права, участва в гражданския, политическия и социалния живот по отговорен, съзидателен и ефективен за себе си и за обществото начин;
- познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глобализиращия се свят;
- защита значимостта на всяка човешка личност многообразието от нейните идентичност. Признава своето право и ценността на различieto, приема равнопоставеността на всички в общото социално пространство;
- осъзнава и цели своята културна идентичност;
- взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин; изразява обосновано и критично гражданската си позиция;
- взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и обосновава действията си;
- носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора;
- подбира адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните;
- познава и спазва нормите за екологична култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда;
- познава механизмите на публичните институции и гражданското общество за прилагане на споделена отговорност за опазване на околната среда и проявява готовност за участие в тях;
- умее да прави връзки между отделни сфери на общественния живот и да разбира причините за социалните неравенства, екологичните и глобалните предизвикателства;

2. Функциониране на всяка образователна институция като автономна, активна и саморазвиваща се общност, която:

- възпитава в демократични ценности;
- насърчава инициативност, отговорност, солидарност, социална чувствителност и критичност у всички участници в образователната система;

- утвърждаваща устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от различните форми на агресия и дискриминация;
- изгражда и поддържа позитивен психологически психо-климат и възможности за избори, свързани със гражданското участие, межкултурната толерантност, взаимното разбиране, зачитане и уважение;
- създава позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентности включително и чрез формите на ученическото участие и самоуправление.

ОДХОДИ, НАЧИН И ФОРМИ НА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ:

В училищното образование, гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществяват в процеса на придобиването на всички видове училищна подготовка.

В основно училище „ СТОЮ ПИШКОВ“ - гр. Смолян гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се изпълняват:

- чрез учебното съдържание на общообразователните учебни предмети, както и в часовете по разширена/ задължително избираема и допълнителна/свободно избираема подготовка;
- в дейности по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден;
- извън класни и извън училищни форми на работа
- чрез дейности и проекти, разработени от учители, ученици, ученически съвет, обществения съвет, училищно настоятелство;
- чрез дейности на педагогическия съветник;
- чрез дейности на правителствени и неправителствени организации;
- в часа на класа;
- чрез ученическо самоуправление на ниво паралелка, клас и училище и представителство;
- в рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие;
- чрез организиране на доброволчески дейности във и извън училище;
- чрез организиране на училищни кампания, подкрепащи здравето, опазването на околната среда и пр.;
- чрез организиране на училищни празници събития съобразно календара на съответните, международните, европейските, националните, общинските, местните, професионалните и културните дати и празници;
- участие в клубове и неформирани клубове по интереси;
- проучване на мненията, нагласите и очакванията на учениците относно процеса и съдържанието на училищното образование и предложения на училищния живот;
- насърчаване на информалното участие на територията на училището за научаване чрез правене извън часовете за формално образование и неформално обучение.

Политиката за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование е насочена към изграждане и поддържане на демократична училищна организационна култура, която насърчава славането на споделяни ценности, традиции и колективни ценности чрез:

1. Определянето на училищни ритуали, свързани със:

а) откриването и закриването на учебната година;

б) официалното раздаване на удостоверението за завършен първи клас, удостоверение за завършен начален етап на основната степен, свидетелството за основно образование;

в) награждаване на отличилите се ученици и учители;

г) поддържането на училищен кът и съхраняването на училищното знаме;

д) честването на националния празник, на официалните празници на дните на национални герои и будители, на празника на патрона на училището;

2. Изборът на:

а) училищна униформа, знаци и символи;

б) училищен химн;

3. Възпитаването в трайни навики за отдаване на почит и израз на националното самосъзнание чрез:

а) изслушване на националния химн в тържествени за даващата и училището моменти;

б) поставяне на националния флаг на фасадата на училището.

Политиката се отразява в програми гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното, които се разработват и актуализират за периоди и по ред, определени в правилника за устройството и дейността на училището.

Разработването, изменението, допълнението, актуализацията и координиране прилагането на политиката за подкрепа за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се съзават постоянно действащи екипи, сформирани по ред и за срок, определени в правилника за устройството и дейността на училището, в които могат да участват ученици и родители по ред, определен в правилника за устройството и дейността на училището.

ЗАДАЧИ

Конкретните задачи на Политиката за здравно, екологично, интеркултурно образование се определят от изискването да се постигне очакваният краен резултат – формиране на интердисциплинарен комплекс насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности и на компетентности свързани със здравето и поддържането на устойчива околна среда чрез:

- интегрирано прилагане гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в процеса на придобиване на общообразователната подготовка и ориентиране на обучението по общообразователните предмети към придобиване на ключовите компетентности по чл. 77 ал. 1 от закона за предучилищното и училищното образование, а именно: компетентности в областта на българския език; умения за общуване на чужди езици; математическа компетентност и основни компетентности в областта природните науки и на технологиите; дигитална компетентност; умения за учене; социални и граждански

компетентности: инициативност и предприемчивост; културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество; умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт;

- усъвършенстване на отделни ключови компетентности чрез изучаване на общообразователни учебни предмети в рамките на избираемите учебни часове в процеса на придобиване на разширена подготовка;
 - обучение по учебни предмети или модули, чрез интердисциплинарни програми, проекти или дейности по избор на учителя.
- Очакваните резултати от обучението на детето/ученика са свързани с придобиването на знания, умения и отношения в основни области на компетентност.

Основните области на компетентност свързани с гражданското образование са:

- междуличностни отношения
- социална среда
- права на човека
- демократично гражданство
- идентичност и различие в обществото
- власт, политика и демократични ценности
- социална политика, справедливост и солидарност
- глобализация, плурализъм и толерантност

Основните области на компетентност свързани със здравето образование:

- психично здраве и личностно развитие
- физическо развитие и дееспособност
- превенция на употребата на психоактивни вещества
- Безопасност и първо помощ
- Сексуално здраве и сексуално преносими инфекции
- Лична хигиена
- Хранене

Основните области на компетентност свързани с екологичното образование са

- Вода, почва, въздух
- Енергия и климат
- Биологично разнообразие
- Потребление и отпадъци
- Общество и околна среда

Основни области на компетентност свързани с интеркултурното образование са:

- Културни идентичности
- Културна осъзнатост
- Културни различия, толерантност и конструктивни взаимоотношения
- Интеркултурно образование и права на човека

Рамковите изисквания за резултатите от обучението по гражданското, здравното, екологично и интеркултурното са насочени към поддържане и разширяване на изискванията за резултатите от обучението, определени в държавен образователен стандарт за предучилищното образование, за общообразователната подготовка и за профилираната подготовка. Рамковите изисквания за резултатите от обучението са ориентир за разработване на програмни системи, както и на учебните програми за придобиване на разширена и/или на допълнителна подготовка, както и в часа на класа, в рамките на целодневната организация, съобразно проучените интереси и потребности на учениците и преценката на учителя. Учителите по своя преценка използват, комбинират и адаптират рамковите изисквания за резултатите от обучението съобразно проучените интереси и потребности на учениците.

ПРИМЕРНИ ТЕМИ ПО ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ЧАСОВЕТЕ, КОИТО НЕ СЕ ВОДЯТ ОТ УЧИТЕЛИ СПЕЦИАЛИСТИ, ПО ВРЕМЕ НА ЗАМЕСТВАНЕ НА ОТСЪСТВАЩ УЧИТЕЛ

ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ	ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ
Личната хигиена, чистота и здраве – правила, които са задължителни	Защо хората живеят в семейства
Болести и как да се предпазим	Ролята на семейството за формирането на младия гражданин
Болести на мръсните ръце	Дом, уют, сигурност
Разумно хранене	Отношения в семейството
Какво да направим при напояване?	Що е род ? Родови характеристики
Рационално хранене Дистите-за и против	Семейството, другите общности и институции
Как да се храним и живеем здравословно	Общуване между родители и деца
Измамните блаженства – алкохол, цигари, наркотици	Заседно срещу домашното насилие
Здравословно хранене и вредата от дистите – апорексия , булимия	Самовъзпитание на волята "Изгради се сам"
Пушенето - кой се пуждае от това?	Добрият гражданин
Дрогата – изкушението, което не си струва да опитваш	Лични и граждански ценности и потребности
Алкохолът - опасност за човешкия живот и човешкото здраве	Демокрация
Момичета и момчета	Какво означава да имаш право

Шубертетът и хигиена на човешкото тяло	Конституцията на България
Младите хора и зависимостите	Всеко дете има право на закрила
Шубертет – как да подготвим децата?	Моите права и правата на другите
Опознай себе си	Училищна собственост
Карта на сърцето	Училищен правилник
Хигиена на половата система. Психично здраве	Войната и мирът
Проективни тестове - Измерване нивото на самопознание	България в света

ЕКОЛОГИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ

Човешкото всекидневие – източници на замърсяване	ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ
Видове отпадъци – битови, производствени, строителни и др.	Заедно
Видове замърсявания на околната среда - последици	Аз ходя на училище
Водата – природен ресурс и основен фактор на живот	Кой съм аз?
Категории защитени територии	Ние си приличаме, ние сме различни
Екологични проблеми – природни бедствия	Различията
Разделно събиране на отпадъци . Рециклиране	Проблемни училищни ситуации
Как пестим електричество?	Нашият клас
Как пестим вода?	Лесно ли е да бъдем толерантни?
Кои са вредните газове в атмосферата?	Конфликти в мултикултурна среда
Растенията – белите дробове на нашата планета?	Да присмем различия до нас, защото и ние сме различни от него
Как да се грижим за растителната в нашия дом и класна стая.	Медиите и глобалната мрежа в обществения живот
Глобалните проблеми	Новият паркитик Интернет – как да се спасим
	Конфликтите – как да ги разрешаваме
	Не на агресията и насилието
	Толерантност, търпимост, уважение към другите и към себе
	Приятели и врагове – междуполово разбирателство
	Общуване с връстниците
	Моята личност и моят свят
	Напред – разбирайки се, уважавайки се, доверявайки се